

Li'n o n'hi

David Casellas i Gispert*

En català tenim un pronom feble que no existeix en llengua castellana: *en*. Això fa que sovint els catalans, copiant la redacció de la frase castellana, ens oblidem d'aquest pronom tan característic del català i tan necessari.

Recordem que *en* (que segons la situació pren la forma *–ne*, *n'* o *'n*) és el pronom partitiu que pot pronominalitzar el subjecte, l'atribut o el complement directe (quan són indefinits o indeterminats) o bé tots aquells complements verbals introduïts per la preposició *de*: Arriba *un tren* → *n'*arriba un; És *metge* → *n'*és; Tens *bolígraf*? → *en* tens?; No t'oblidis *de fer els deures* → no te *n'*oblidis; Avui torna *de França* → avui *en* torna.

Quan *en* com a complement directe indefinit (sense article o només acompanyat d'un numeral o quantitatiu) es combina amb el complement indirecte de tercera persona singular (*li*), la forma resultant és *li'n* (*li+en*), tot i que en llengua parlada sovint diem *n'hi*, amb l'elisió de la *l* de *li* (*li* → *hi*) i el canvi d'ordre (*en+hi*). Si bé el canvi de *li* per *hi* és tradicional en la major part de dialectes quan es combina amb els pronoms *el*, *la*, *els*, *les* (*l'hi*, *la hi*, *els hi*, *les hi*), en aquest cas no és admissible per tal de no confondre-ho amb la combinació *n'hi* en què *hi* correspon a un complement de lloc: *Poso sal a l'amanida* → *n'hi* poso.

Per tant, sobretot en llengua estàndard, hem de procurar que puguem evitar possibles ambigüitats i distingir tant com sigui possible els referents dels pronoms. Per això hem de diferenciar *Li'n poso més* (poso més macarrons *al nen*) o *N'hi poso més* (poso més macarrons *al plat*). Mirem d'emprar sempre els pronoms adequats segons allò que volem dir.

*Filòleg, coordinador de la comissió lingüística de l'ADAC i membre de l'executiva de Plataforma per la Llengua. Publicat al *Butlletí* de l'ADAC (setembre de 2019).